

Bezoek Robert Molenaar aan het Centraal Dierenlaboratorium in Nijmegen

– een dubbelverslag

Het Centraal Dierenlaboratorium van het UMC St Radboud in Nijmegen besteedt veel tijd en energie aan voorlichting over het gebruik van proefdieren voor biomedisch onderzoek. Het doen van dierproeven is een punt van maatschappelijke discussie en zonder voorlichting blijven dierproeven voor veel mensen onacceptabel. Alleen door goede en eerlijke informatie kunnen mensen zich een beeld vormen over het hoe en waarom van dierproeven. Het open beleid van het CDL sluit aan bij deze visie.

Op 20 januari 2010 bracht Robert Molenaar, campagneleider bij de Anti Dierproeven Coalitie (ADC) een bezoek aan het Centraal Dierenlaboratorium (CDL) in Nijmegen.

Een dubbelverslag.

IEDER JAAR ONTVANGT HET

CDL zo'n duizend bezo-

kers voor een kijkje achter de schermen.

Voor nieuwe medewerkers van het UMC St Radboud, dierverzorgers in opleiding, middelbare scholieren, maar ook voor mensen met een kritische houding ten aanzien van dierproeven zoals de Partij voor de Dieren en vrijwilligers van de Vereniging Proefdiervrij staat de deur open.

In het najaar van 2009 kregen wij het verzoek van Robert Molenaar van de ADC om een bezoek te mogen brengen aan ons laboratorium. Nieuwsgierig naar de beweegredenen en verwachtingen van iemand die in het verleden illegale acties niet heeft geschuwd, hebben

we voorafgaand aan het bezoek een afspraak gemaakt op een locatie buiten het CDL.

De sfeer was open en wederzijds konden alle vragen worden gesteld. Als campagneleider van het ADC heeft hij zich gedistantieerd van illegale activiteiten. Zijn beeld van dierproeven was alleen gebaseerd op foto's en films van internet, vaak illegaal naar buiten gebracht. Hij gaf aan nog nooit een dierenlab van binnen gezien te hebben en wilde dit

graag met eigen ogen aanschouwen. Na deze kennismaking en na veel informatie te hebben uitgewisseld werd 20 januari geprikt voor een bezoek aan onze proefdierfaciliteit. In overleg met Robert Molenaar hebben we ook een aantal onderzoekers

uitgenodigd om bij dit bezoek aanwezig te zijn.

HET OPEN BELEID VAN HET CDL wordt breed gesteund door het UMC St Radboud en de Radboud Universiteit. Het is voor onderzoekers in Nijmegen heel gewoon om binnen het CDL een groep mensen tegen het lijf te lopen die meer willen weten over dierproeven. Vaak zijn onderzoekers bereid om direct vragen te beantwoorden. De eerste twee onderzoekers die wij benaderden om medewerking aan dit bezoek reageerden onmiddellijk positief.

Het bezoek van Robert Molenaar aan het CDL

startte met een viertal presentaties. *Merel Ritskes-Hoitinga* hield een introductie over het CDL en ging in op het doel van de dierproeven en de visie van het CDL. Ook presenteerde Merel het onderzoek van het 3R Research Centre van het CDL naar het ontwikkelen, opzetten en uitvoeren van *systematic reviews* voor dierexperimenteel onderzoek om tot meer maatschappelijk en wetenschappelijk verantwoorde dierproeven te komen. Systematic reviews worden vereist bij het klinisch medisch onderzoek, maar zijn bij de uitvoering van dierproeven nog een zeldzaamheid.

De tweede presentatie werd gegeven door *prof. dr. Otto Boerman* van de afdeling Nucleaire Geneeskunde. Hij houdt zich bezig met de ontwikkeling van therapieën tegen kanker. Zes jaar onderzoek met muizen heeft ertoe geleid dat sinds kort de eerste patiënten met darmkanker worden behandeld, waarbij met behulp van bispecifieke antilichamen zeer specifiek en efficiënt een radioactief peptide naar de (uitgezaaide) tumor wordt geloodst om ter plekke de tumorcellen te bestrijden. De eerste resultaten van deze klinische studies zijn veelbelovend.

Daarna vertelde *prof. dr. Pieter Buma* van de afdeling Orthopedie over zijn onderzoek naar ondermeer meniscusimplantaten. Hierbij worden dieren pas gebruikt nadat een groot aantal andere testen (*in vitro*-testen, mechanische testen, computersimulatiemodellen, etc.) zijn uitgevoerd. Voor zijn onderzoek gebruikt hij nu geiten, maar in het verleden werden ook honden gebruikt.

Tot slot vertelde *Robert Molenaar* over de doelstelling, werkwijze en bereikte resultaten van het ADC. Alhoewel het ADC vindt dat geen enkel dier gebruikt mag worden als proefdier, richten hun acties zich met name op apen, honden en katten. Robert Molenaar stelde

dan ook de meeste vragen over het gebruik van de honden en was blij te horen dat ze voor het orthopedisch onderzoek nu niet meer worden gebruikt. Tijdens de rondleiding over een van de afdelingen van het CDL bleek zijn affectie voor deze diersoorten. Bij de apen stond hij lang stil en op zijn verzoek gingen we aan het eind van de rondleiding zelfs nogmaals terug naar het apenverblijf. Het ADC richt zich op apen, honden en katten omdat het een realistische doelstelling is om voor deze aaibare dieren een verbod te krijgen. Ook bij andere rondleidingen merkten we dat bezoekers het meeste meevoelen met dieren die dicht bij hen staan. Op het moment van de rondleiding waren bij het CDL drie mannelijke resusapen gehuisvest. Deze apen waren tot kort daarvoor gehuisvest met een aantal vrouwtjes en konden nu niet samen. Inmiddels is het ons in overleg met de betrokken onderzoekers gelukt om voor de drie mannelijke resusapen andere huisvesting te vinden. De apen zullen binnenkort worden overgebracht naar een ander instituut waar ze weer in een groep geplaatst gaan worden.

Na afloop van de rondleiding peilden we zijn eerste reactie. Hij zei dat het meeviel. Hij had een kelder vol met kooien en veel meer dieren verwacht. Wel vond hij de kooien voor de apen en de muizen en ratten te klein. Daarnaast benadrukte hij dat hij graag wil meedenken, actie voeren of steun zoeken voor alternatieven. Tevens wil hij meedenken over de opvang van dieren na afloop van de proef.

Ondanks dat een bezoek als dit veel tijd kost, denken wij dat dit een nuttige investering is. Wij voeren een open beleid en zetten onze deur open om de maatschappij van eerlijke en goede informatie te kunnen voorzien. Op grond daarvan kan een ieder zijn eigen mening vormen. Wij staan open voor iedereen

die met ons op een integere manier de dialoog aan wil gaan. Het ontvangen van kritische bezoekers houdt ons scherp en biedt ons de kans om samen te zoeken naar hoe het nog beter kan. Tegenstanders van dierproeven die open staan voor dialoog en met eigen ogen willen

zien hoe een proefdierlaboratorium er van binnen uitziet, zijn bij ons dan ook van harte welkom.

*Dorien van de Pol, Marlies Leenaars,
Merel Ritskes-Hoitinga*

'Aapjes zitten er zeer slecht bij in het CDL in Nijmegen'

GEMENGDE GEVOELENS OVER RONDELEIDING CDL:

dank voor openheid, maar moeite met gevangen houden apen. De Stichting Anti Dierproeven Coalitie is een actieve, maar vreedzame dierenrechtenorganisatie met als baseline 'Omdat dieren geen gebruiksvorwerpen zijn'. Als pressiegroep staan we vaak lijnrecht tegenover de proefdierindustrie. Als campagneleider van deze organisatie heb ik contact opgenomen met Merel Ritskes, directeur van het CDL van de Radboud Universiteit in Nijmegen om met eigen ogen de dieren in een proefdiercentrum te aanschouwen.

VOOR DE RONDELEIDING WAS ER RUIMTE VOOR DISCUSSIE EN LEZINGEN.

Twee onderzoekers legden uit waarom zij dieren gebruiken in studies. Ik kreeg ook de mogelijkheid om mijn verhaal te doen. Onze campagnes zijn voornamelijk gericht op het gebruik van honden, katten en primaten in laboratoria. Honden en katten, omdat zij een sociale status hebben binnen onze maatschappij. Dit zijn dieren die dicht bij de mens leven op zeer vriendschappelijke basis. Het valt dan ook zeer moeilijk uit te leggen aan de maatschappij waarom honden en katten dan toch nog steeds gebruikt worden in experimenten. Wellicht een klein percentage wanneer je het afzet tegen alle dieren die gebruikt worden in testen, maar in absolute aantallen toch nog veel: 2000 honden en 300 katten per jaar. Na het verbod op het gebruik van mensapen in experimenten is het ook de hoogste tijd om andere primatensoorten dezelfde bescherming te geven. De Anti Dierproeven Coalitie werkt samen met de wereldberoemde primatoloog Marc van Roosmalen. Wij hebben hem gevraagd naar zijn visie over het gebruik van apen in laboratoria. 'Als men bedenkt dat wij, mensen, voor meer dan 98 procent hetzelfde DNA hebben als onze medeprimaten – de apen en mensapen – en apen in gezichtsuitdrukkingen net zo'n uitgebreid scala van innerlijke emoties vertonen zoals angst, pijn, zorgelijkheid, vreugde, uitgelatenheid, speelsheid, verliefdheid, passie, woede en haat, en wij allemaal het vermogen bezitten te associëren,

vooruit te denken, en op de ontwikkeling vooruit te blikken (zij in beelden en wij daarnaast in abstracte taal/woorden), is het onderwerpen van apen aan experimenten net zo misdadig als het mensen zou betreffen.'

Na de lezing begon de werkelijke rondleiding: ik kreeg een witte jas aan en samen liepen we door de gangen van het CDI. In de eerste kamer zaten kippen op een legstok. De kippen worden gehouden voor het winnen van de antistoffen uit de eieren. Op deze dieren wordt dan ook niet geëxperimenteerd. De kippen, konijnen en cavia's hebben het veruit het beste in het lab. Ze hebben voldoende ruimte en zijn sociaal gehuisvest.

De muizen en ratten zitten in kleine bakken met zaagsel en kunnen nauwelijks hun natuurlijke gedrag uiten. De plastic bakken zijn praktisch voor de onderzoeker, maar niet geschikt voor het houden van dieren. Een varken zit moederziel alleen in een afrastering en ook hier was weer duidelijk dat het dier zich amper kan bewegen.

Wat me veruit het meest verontrust zijn de drie mannetjes apen die in nauwe kooien zitten opgesloten. De apen zitten geïsoleerd van elkaar, ze zouden anders elkaar de kooi uitvechten, en kunnen zich op geen enkele wijze 'aap voelen.' Een televisie staat tegenover de kooi voor enig vertier. Het is dier- en mensonwaardig om apen op zo'n manier op te sluiten. Ook be kroop mij het gevoel dat de aapjes er zitten, omdat zij er nu eenmaal zitten: er lopen immers geen projecten.

Ik heb primatoloog *Marc van Roosmalen* de huisvesting van de aapjes voorgelegd. Hoe ervaart een aap het leven opgesloten in een kooi in een laboratorium, geïsoleerd van zijn soortgenoten?

'Hij wordt gek, krankzinnig, omdat hij ge-depriveerd is van al zijn door de miljoenen jaren van evolutie in het regenwoud ontwikkelde natuurlijke behoeften. Net als een mens opgesloten in een isolatiecel, van tijd tot tijd onderworpen aan fysieke en psychische testen, zal hij zich constant afvragen wat hij in hemelsnaam gedaan heeft om zo'n wrede en onmenselijke behandeling over zich af te roepen of gerechtvaardigd te zien.'

Ik heb dan ook zeer gemengde gevoelens over de rondleiding. Ik ben dankbaar voor de warme ontvangst en de openheid van het CDI om ook critici binnen te laten. Er werd een heldere presentatie gegeven en er was alle ruimte om vragen te stellen. De keerzijde is echter de gevangenschap van vele dieren en in het bijzonder de drie mannetjes apen die een zeer triest leven leiden in Nijmegen. Het zou de Radboud Universiteit sieren om een principieel besluit te nemen door het gebruik van apen in experimenten een halt toe te roepen. De drie aapjes zouden vervolgens naar het opvangcentrum van Stichting Aap kunnen om daar een natuurlijker leven te leiden. Het zou een handreiking zijn naar de maatschappij die zeer kritisch tegenover dierproeven staat.

Robert Molenaar